

Pierwsi Polacy w Ameryce

Autor tekstu: **Grzegorz Omelan**

Polonia stanowi dużą i w ostatnich latach coraz bardziej wyrazistą grupę etniczną w USA. Jej największy przyrost liczbowy nastąpił w latach 1881-1900, a także w okresie przed I Wojną Światową oraz po II Wojnie Światowej. Jednak pierwsi Polacy dotarli do Nowego Świata w 1608 roku, a więc jedynie w rok po tych, którzy jako pionierzy wywiesili brytyjską flagę nad amerykańską ziemią.

1. października 1608 r. do osady Jamestown przybył statek „Mary and Margaret”, na którego pokładzie znajdowało się kilku Polaków. Nie wiemy dokładnie ilu, gdyż dowódca wyprawy, John Smith, nie umieścił ich nazwisk na liście pasażerów. Napisał tylko, że na statku było „8 Niemców i Polaków.” Wzięło się to z tego, iż ci właśnie byli jedynymi na tym statku, którzy nie byli poddanymi króla Anglii. Nie jest też pewne, skąd pochodzili Polacy. Przypuszcza się, że zamieszkiwali okolice Gdańska i Elbląga, gdyż udokumentowana jest obecność tam u zarania XVII w. emisariuszy dworu angielskiego. Ich zadaniem była rekrutacja robotników polskich dla potrzeb Virginia Company (przedsiębiorstwo to zostało powołane do życia przez króla Anglii Jakuba I z zadaniem założenia stałej kolonii na wschodnim wybrzeżu późniejszych Stanów Zjednoczonych). Anglikom potrzebni byli ludzie umiejący wytwarzać smołę, potaż i pumeks, czyli te produkty, które Anglia dotychczas importowała z Polski. Natychmiast po przybyciu do Jamestown Polacy rozpoczęli wytwarzanie potrzebnych do rozbudowy osady dóbr. J. Smith bardzo chwalił ich fachowość i pracowitość.

Jednak już pierwszej zimy warunki klimatyczne okazały się śmiertelnie niebezpieczne dla osadników. Liczebność mieszkańców spadła z 500 w 1608 do 60 w 1609. Jest pewne, że grupka Polaków przetrwała ten trudny okres. Nadal wytwarzali smołę i pumeks, zajęli się także oczyszczaniem okolicznych lasów. Wykazali się również na innej płaszczyźnie — w 1609r. uratowali życie Smithowi, uwalniając go z rąk Indian.

Ogólnie Polacy bardzo dobrze przystosowali się do warunków panujących w pierwszej angielskiej osadzie w Nowym Świecie. W 1619 r. wysunęli postulat rozwiązania umowy wiążącej ich z Virginia Company. Zażądali także, by nadano im podobne prawa obywatelskie do tych, które posiadali poddani króla Anglii. Gdy postulaty te zostały odrzucone przez pierwszą angielską legislatywę w Ameryce, Polacy przerwali pracę. Ponieważ wówczas w Jamestown nie było specjalistów tak dobrych, jak nasi przodkowie, Anglicy postanowili spełnić ich żądania. Dodatkowo wydali polecenie, by Polacy wyszkolili spośród najzdolniejszych Anglików swoich następców. To dowód na szacunek zarządu Virginia Company do solidności Polaków.

Do tego czasu pierwsi Polacy w Ameryce pozostawali bezimienni. Dopiero w późniejszych dokumentach odnaleźć można imię Mateusz („Matthew, a Polander”). Ten Polak zginął 22. marca 1622r. w czasie indiańskiego najazdu na Jamestown. Wspomniany jest także „Molasco, a Polander”, który wyjechał do Londynu by domagać się wyższych pensji za pracę w osadzie.

Polacy nie stworzyli wówczas dużej grupy w Ameryce. Handlowcy z Pomorza Gdańskiego niechętnie wysyłali swych rodaków do Nowego Świata, woląc inwestować w miejscowe, pewne interesy. Ponadto w ówczesnej Polsce przeważała tendencja do wysyłania Polaków na wschód.

Taka jest historia pierwszych Polaków w Ameryce, którzy popłynęli za ocean szukać lepszego życia. Swoją pracowitością i umiejętnościami zasłużyli na szacunek swoich anglojęzycznych towarzyszy. Niestety, stereotypy dotyczące dzisiejszej polskiej diaspory w Stanach Zjednoczonych znacznie odbiegają od obrazu pierwszych Polonusów. Na szczęście to tylko generalizujące stereotypy.

Zobacz także te strony:
[Goodbye Jackowo!](#)

Grzegorz Omelan

Nauczyciel języka angielskiego (przygotowuje kadrę oficerską, jest egzaminatorem maturalnym Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej we Wrocławiu), od ponad dziesięciu lat

publikuje w gazetach lokalnych. Grał w drugiej lidze tenisa stołowego.

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 15-07-2005)

[Oryginał.](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4240) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4240>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz
Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl